

Suomi — IMF:n neljännen sopimusartiklan mukainen konsultaatio vuonna 2025

Yhteenveto loppulausunnosta

Suomen talous on alkanut toipua taantumasta, mutta lyhyen aikavälin kasvu jatkuu vaimeana. Suomen BKT supistui 1,2 % vuonna 2023, mutta neljännesvuosikasvu kääntyi hienoiseen nousuun vuoden 2024 alkupuoliskolla. Taloudellisen toimeliaisuuden arvioidaan kuitenkin olevan heikkoa tänä vuonna, ja BKT:n vuotuisen kasvun arvioidaan olevan -0,3 %, sillä yksityiset investoinnit supistuvat edelleen. Pidemmällä aikavälillä BKT:n arvioidaan kasvavan 1,6 % vuonna 2025, kun yksityiset investoinnit elpyvät osittain ja yksityinen kulutus kohenee edelleen tilanteessa, jossa korot laskevat ja asuntojen hinnat vakautuvat. Kokonaisinflaation arvioidaan vakautuvan 2 prosentin tuntumaan vuoden 2025 loppuun mennessä.

Suomen julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen. Alijäämä kasvoi 3,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Tämän seurauksena Suomen talouden julkinen velka suhteessa BKT:hen, joka on jo nyt suurempi kuin muiden Pohjoismaiden, kasvoi 77 prosenttiin vuonna 2023. Julkisen talouden alijäämä syvenee edelleen vuonna 2024 huolimatta uusista julkisen talouden vakauttamistoimista, jotka julkistettiin huhtikuussa 2024.

Julkisen talouden keskipitkän aikavälin sopeuttamista on lisättävä julkisen velan vähentämiseksi. Vuoden 2023 toimien lisäksi Suomen hallitus julkisti huhtikuussa 2024 uusia julkisen talouden vakauttamistoimia, jotka ovat tärkeä ensimmäinen askel julkisen talouden alijäämän vähentämiseksi. Vaikka talouden kehitys on edelleen heikkoa, nämä vakauttamistoimet ovat perusteltuja, sillä julkisen talouden alijäämää on alettava vähentää uskottavasti. Näiden myönteisten toimien ohella tarvitaan lisätoimia erityisesti vuonna 2026 ja tulevana vuosina, jotta julkinen velka saadaan vakaaseen laskusuuntaan. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi viranomaisten tulisi vakauttaa julkisen talouden rahoitusasema vuoteen 2029 mennessä.

Työmarkkinoilla tarvitaan lisätoimia osallistumisasteiden nostamiseksi ja ammattitaidon kohtaanto-ongelmien vähentämiseksi. Suomessa on viime vuosina toteutettu myönteisiä uudistuksia työllisyyden vahvistamiseksi: työttömyysetuuksia, sosiaaliturvaa ja verotusta on muutettu ja työllisyyspalveluja on kohennettu. Nämä uudistukset tukevat Suomen tavoitetta nostaa työmarkkinoiden osallistumisasteita lähemmäksi muiden Pohjoismaiden tasoa. Uudistuksia tulisi kuitenkin täydentää politiikkatoimilla, jotka vähentävät ammattitaidon kohtaanto-ongelmia ja vahvistavat korkea-asteen koulutusta.

Yritysten innovointi on jo vahvalla pohjalla, mutta lisää rakenteellisia uudistuksia tarvitaan innovoinnin ja kasvun vahvistamiseksi. Suomen innovointitoiminta on erinomaista useiden mittareiden perusteella, ja Suomessa on huomattava riskipääomasektori. Tuottavuuden kasvu on kuitenkin heikkoa, joten rakenteellisia uudistuksia on jatkettava. Riskipääomarahoituksen verotusta ja yritysten investointimenoihin liittyviä verohyvityksiä tulisi tarkastella. Huomiota tulisi myös kiinnittää mahdollisiin markkinoillepääsyn esteisiin ja liialliseen sääntelyyn palvelusektorilla, jonka tuottavuuden kasvu on ollut pysähdyksissä viime vuosina.

Pankkijärjestelmä on kriisinkestävä ja järjestelmäriskit ovat hallittuja, mutta haavoittuvuuksia on edelleen. Pankkijärjestelmässä on kuitenkin edelleen haavoittuvuuksia, joita ovat mm. suuret ja tiiviisti toisiinsa kytköksissä olevat pankit, likvideettiriskit, jotka johtuvat pankkien huomattavasta riippuvuudesta lyhytkestoisesta tukkuvarainhankinnasta, sekä kotitalouksien suuri velkaantuneisuus. IMF:n asiantuntijat suhtautuvatkin myönteisesti Suomen aloitteeseen keskustella naapurimaiden viranomaisten kanssa yhteisen Pohjoismaiden ja Baltian maiden pankkisektorin stressitestin toteuttamisesta. Vaikka rahoituslaitoksiin kohdistuvat kyberhyökkäykset ovat entistä vakavampia, niiden vaikutukset rahoitusjärjestelmän vakauteen ovat olleet vähäisiä pankkien ja asianomaisten viranomaisten vahvan varautumisen ja aktiivisten vastatoimien ansiosta.

Lisätoimia tarvitaan yksittäisten haavoittuvuuksien lievittämiseksi. Nollaa prosenttia suurempi muuttuva lisäpääomavaatimus pankeille luottosuhdanteen neutraalissa vaiheessa ja lainanottajiin kohdistuvien makrovakausvälineiden lisääminen antaisivat viranomaisille mahdollisuuden keventää pankkien pääomavaatimuksia vakavissa häiriötilanteissa. Pankkien maksuvalmiuspuskureita olisi kehitettävä niin, että ne sisältävät ennalta määrätyn vähimmäismäärän likvidejä varoja kattamaan tukkurahoituksen voimakas ehtyminen viiden päivän ajalta. Pankkien tulisi myös lisätä korkealaatuisten likvidien varojen määrää. Lisäksi viranomaisten tulisi jatkaa rahoitussektorin arviointiohjelman (Financial Sector Assessment Program, FSAP) yhteydessä vuonna 2022 annettujen suositusten täytäntöönpanoa, mukaan lukien kriisinhallintaa ja pankkisektorin ulkopuolisia rahoituslaitoksia koskevat suositukset.